

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

13. lipnja 2017.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Članak 143. UFEU-a – Poteškoće u odnosu na platnu bilancu države članice – Financijska pomoć Europske unije – Protokol sporazuma između Europske unije i države članice korisnice – Socijalna politika – Načelo jednakog postupanja – Nacionalno zakonodavstvo kojim se zabranjuje kumuliranje starosne mirovine ostvarene u javnoj službi i prihoda od nesamostalnog rada od obavljanja djelatnosti u javnoj instituciji – Razlika u postupanju prema osobama čije je trajanje mandata propisano Ustavom i profesionalnim sucima“

U predmetu C-258/14,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputila Curtea de Apel Alba Iulia (Žalbeni sud u Albi Iuliji, Rumunjska), odlukom od 3. travnja 2014., koju je Sud zaprimio 26. svibnja 2014., u postupku

Eugenia Florescu,

Ioan Poiană,

Cosmina Diaconu, u svojstvu nasljednice Mircee Bădile,

Anca Vidrighin, u svojstvu nasljednice Mircee Bădile,

Eugenia Elena Bădilă, u svojstvu nasljednice Mircee Bădile,

protiv

Casa Județeană de Pensii Sibiu,

Casa Națională de Pensii și alte Drepturi de Asigurări Sociale,

Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale,

Statul român,

Ministerul Finanțelor Publice,

SUD (veliko vijeće),

u sastavu: K. Lenaerts, predsjednik, A. Tizzano, potpredsjednik, R. Silva de Lapuerta, J. L. da Cruz Vilaça, E. Juhász, M. Berger, A. Prechal i E. Regan, predsjednici vijeća, A. Rosas, A. Borg Barthet (izvjestitelj), M. Safjan, D. Šváby i E. Jarašiūnas, suci,

* Jezik postupka: rumunjski

nezavisni odvjetnik: Y. Bot,

tajnik: V. Giacobbo-Peyronnel, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 11. listopada 2016.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za E. Florescu i I. Poianu kao i C. Diaconu, A. Vidrighin i E. E. Bădilu, u svojstvu nasljednicâ M. Bădile, D. Târșia, odvjetnik,
- za Casa Județeană de Pensii Sibiu, D. Aldea i I. Stan, u svojstvu agenata,
- za rumunjsku vladu, R. H. Radu, A. Wellman i M. Bejenar, u svojstvu agenata,
- za grčku vladu, K. Georgiadis i S. Papaioannou, u svojstvu agenata,
- za mađarsku vladu, M. Z. Fehér, u svojstvu agenta,
- za Europsku komisiju, J.-P. Keppenne, H. Krämer, I. Rogalski i L. Nicolae, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 21. prosinca 2016.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 6. UEU-a, članaka 110. i 267. UFEU-a, članaka 17., 20., 21. i 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja), Protokola Sporazuma između Europske zajednice i Rumunjske, sklopljenog 23. lipnja 2009. u Bukureštu i Bruxellesu (u daljnjem tekstu: Protokol Sporazuma), načela pravne sigurnosti, načela djelotvornosti i ekvivalentnosti kao i članka 2. stavka 2. točke (b) Direktive Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja (SL 2000., L 303, str. 16.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 1., str. 69.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Eugenije Florescu i Ioana Poiane kao i Cosmine Diaconu, Ance Vidrighin i Eugenije Elene Bădile, u svojstvu nasljednicâ Mircee Bădile, s jedne strane, i Casa Județeană de Pensii Sibiu (Okrugni zavod za mirovinsko osiguranje u Sibiuu, Rumunjska), Casa Națională de Pensii și alte Drepturi de Asigurări Sociale (Nacionalni zavod za mirovinsko osiguranje i druga prava iz socijalnog osiguranja, Rumunjska), Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale (Ministarstvo rada, obitelji i socijalne zaštite, Rumunjska), Statul român (Rumunjska Država) i Ministerul Finanțelor Publice (Ministarstvo javnih financija, Rumunjska), s druge strane, povodom prava na starosnu mirovinu.

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba (EZ) br. 332/2002

- 3 Uredba Vijeća (EZ) br. 332/2002 od 18. veljače 2002. o uspostavi instrumenta srednjoročne financijske pomoći platnim bilancama država članica (SL 2002., L 53, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 10., svezak 3., str. 57.), kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EZ) br. 431/2009 od 18. svibnja 2009. (SL 2009., L 128, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 10., svezak 3., str. 187.; u daljnjem tekstu: Uredba br. 332/2002), utvrđuje pravila koja se primjenjuju na instrument međusobne pomoći iz članka 143. UFEU-a.

- 4 Članak 1. te uredbe predviđa:

„1. Potrebno je uspostaviti instrument srednjoročne financijske pomoći Zajednice koji omogućava da se odobre zajmovi jednoj ili više država članica koje se suočavaju ili su ozbiljno ugrožene teškoćama u svojim tekućim platnim bilancama ili kretanjem kapitala. Samo države članice koje nisu usvojile euro mogu koristiti takav instrument Zajednice.

Nepodmireni iznos kredita koji se odobravaju državama članicama ovim instrumentom ograničen je na 50 milijardi EUR glavnice.

2. S tim ciljem, u skladu s odlukom koju je donijelo Vijeće u skladu s člankom 3. i nakon savjetovanja s Gospodarskim i financijskim odborom, Komisija je ovlaštena da u ime Europske zajednice ugovara pozajmljivanja na tržištima kapitala ili s financijskim institucijama.”

- 5 U skladu s člankom 3. navedene uredbe:

„1. Instrument srednjoročne financijske pomoći može provesti Vijeće na inicijativu:

- (a) Komisije koja postupi u skladu s člankom 119. Ugovora u dogovoru s državom članicom koja traži financiranje od Zajednice;
- (b) države članice koja se suočava ili joj ozbiljno prijete teškoće u pogledu tekuće platne bilance ili kretanja kapitala.

2. Država članica koja zatraži srednjoročnu financijsku pomoć zajedno s Komisijom ocjenjuje svoje financijske potrebe te podnosi nacrt programa prilagodbe platne bilance Komisiji i Gospodarskom i financijskom odboru. Vijeće, nakon razmatranja stanja u dotičnoj državi članici i programa prilagodbe platne bilance koji je priložen zahtjevu, odlučuje u pravilu tijekom istog sastanka:

- (a) hoće li odobriti kredit ili odgovarajući instrument financiranja te određuje njegov iznos i trajanje;
- (b) uvjete gospodarske politike koji su povezani sa srednjoročnom financijskom pomoći te su potrebni za ponovnu uspostavu ili osiguravanje održivog stanja platne bilance;
- (c) metode plaćanja kredita ili instrumenta financiranja, davanje ili povlačenje koje mora, u pravilu, biti u uzastopnim obrocima, pri čemu oslobađanje svake rate podliježe provjeri rezultata ostvarenih pri provedbi programa u smislu postavljenih ciljeva.”

6 Članak 3.a Uredbe br. 332/2002 propisuje:

„Komisija i dotična država članica zaključuju Memorandum o razumijevanju koji određuje detaljne uvjete koje je propisalo Vijeće u skladu s člankom 3. Komisija o Memorandumu o razumijevanju obavještava Europski parlament i Vijeće.”

Odluke 2009/458/EZ i 2009/459/EZ

7 Na temelju članka 1. Odluke Vijeća 2009/458/EZ od 6. svibnja 2009. o dodjeli međusobne pomoći Rumunjskoj (SL 2009., L 150, str. 6.) [neslužbeni prijevod], Unija odobrava Rumunjskoj međusobnu pomoć na temelju članka 143. UFEU-a. Usto, Odlukom Vijeća 2009/459/EZ od 6. svibnja 2009. o pružanju srednjoročne financijske pomoći Rumunjskoj (SL 2009., L 150., str. 8.) [neslužbeni prijevod], Europska unija stavlja toj državi članici na raspolaganje srednjoročni zajam u maksimalnom iznosu od 5 milijardi eura.

8 Prema članku 2. stavcima 1. i 2. Odluke 2009/459:

„1. Financijskom pomoći upravlja Komisija u skladu s obvezama Rumunjske i preporukama Vijeća, osobito posebnim preporukama upućenima Rumunjskoj u okviru provedbe nacionalnog programa reforme kao i programa konvergencije.

2. Komisija, nakon savjetovanja s Gospodarskim i financijskim odborom [...], s rumunjskim tijelima dogovara uvjete u području gospodarske politike u vezi s financijskom pomoći, u skladu s člankom 3. stavkom 5. Ti uvjeti određuju se u Protokolu Sporazuma sukladno obvezama i preporukama iz stavka 1. [...].” [neslužbeni prijevod]

9 Prema članku 3. stavku 5. Odluke 2009/459:

„Isplata svake nove rate ovisi o uspješnoj provedbi novoga gospodarskog programa rumunjske vlade koji će biti uključen u program konvergencije Rumunjske i u nacionalni program reforme i, osobito, o uvjetima iz područja gospodarske politike utvrđenima u Protokolu Sporazuma. Ti uvjeti, među ostalim, obuhvaćaju:

- (a) donošenje jasno definiranog srednjoročnog proračunskog programa radi smanjenja fiskalnog deficita najkasnije do 2011. do referentnog praga od 3 % [bruto domaćeg proizvoda (BDP)], predviđenog Ugovorom;
- (b) donošenje i izvršenje izmijenjenog proračuna za 2009. (do drugog tromjesečja 2009.), s ciljem da deficit javne uprave ne prelazi 5,1 % BDP-a u smislu [Europskog sustava nacionalnih i regionalnih računa (SEC 95)];
- (c) nominalno smanjenje rashoda za plaće u javnom sektoru u odnosu na razinu iz 2008. ukidanjem nominalnog povećanja plaća od 5 % predviđenog za 2009. (ili novim smanjenjima broja zaposlenih s jednakim učinkom) i smanjenjem zaposlenih u javnoj upravi koje podrazumijeva, među ostalim, popunjavanje samo jednog od sedam upražnjenih radnih mjesta;
- (d) dodatna smanjenja troškova robe i usluga te potpora javnim poduzetnicima;
- (e) poboljšanje upravljanja proračunom donošenjem i provedbom višegodišnjeg srednjoročnog fiskalnog okvira, određivanje ograničenja rebalansa proračuna do kojih može doći tijekom poreznog razdoblja, osobito donošenjem proračunskih pravila i uspostavom fiskalnog vijeća nadležnog za izvršavanje nezavisnog i stručnog nadzora;

- (f) reformu sustava plaća u javnom sektoru ujedinenjem i pojednostavnjenjem platnih razreda i reformu sustava bonusa;
- (g) dubinsku izmjenu ključnih parametara mirovinskog sustava, prelaskom na indeksaciju mirovina prema potrošačkim cijenama, a ne prema plaćama, postupnim povišenjem starosne dobi za umirovljenje iznad onoga što predviđaju aktualni planovi (osobito za žene) i postupnim uvođenjem doprinosa za mirovinsko osiguranje za kategorije zaposlenika javne uprave koji još ne sudjeluju u plaćanju tih doprinosa;

[...]” [neslužbeni prijevod]

Protokol Sporazuma

- 10 U skladu s točkom 5. Protokola Sporazuma, isplata svake rate financijske pomoći koju Unija dodjeljuje Rumunjskoj bit će izvršena pod uvjetom uspješne provedbe gospodarskog programa rumunjske vlade. Točka 5. podtočka (a) Protokola Sporazuma među uvjetima te pomoći predviđa „smanjenje rashoda za plaće u javnom sektoru” [neslužbeni prijevod], dok se u toj istoj točki u podtočki (b) četvrtoj alineji određuje da, „[k]ako bi se povećala dugoročna održivost javnih financija, mijenjaju se ključni parametri mirovinskog sustava” [neslužbeni prijevod].
- 11 Točka 5. podtočka (d) tog Protokola Sporazuma, naslovljena „Strukturna reforma”, sadržava preporuke u vezi s mjerama namijenjenima poboljšanju ekonomičnosti i djelotvornosti javne uprave, podizanju kvalitete javne uprave u nekoliko područja, osobito u pogledu struktura odlučivanja, podjeli odgovornosti među institucijama, unutarnjoj organizaciji glavnih ministarstava, nadzoru i odgovornosti za provedbu i prikladnost broja osoblja te upravljanju ljudskim resursima.

Direktiva 2000/78

- 12 Sukladno članku 1. Direktive 2000/78, njezina je svrha utvrditi opći okvir za borbu protiv diskriminacije na temelju vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili spolnog opredjeljenja u vezi sa zapošljavanjem i obavljanjem zanimanja, kako bi se u državama članicama ostvarila primjena načela jednakog postupanja.
- 13 Članak 2. te direktive u stavcima 1. i 2. propisuje:
  - „1. Za potrebe ove Direktive ‚načelo jednakog postupanja’ znači nepostojanje bilo kakve izravne ili neizravne diskriminacije na temelju bilo kojeg od razloga iz članka 1.
  - 2. Za potrebe stavka 1.:
    - (a) smatra se da se radi o izravnoj diskriminaciji u slučaju kada se prema jednoj osobi postupa lošije nego prema drugoj osobi ili je došlo do takvog postupanja ili je moglo doći do takvog postupanja u sličnim situacijama, zbog bilo kojeg od razloga iz članka 1.;
    - (b) smatra se da se radi o neizravnoj diskriminaciji u slučaju kada kakva naizgled neutralna odredba, mjerilo ili postupanje dovede u neravnopravan položaj osobe određene vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili spolnog opredjeljenja, u usporedbi s ostalim osobama, osim u sljedećim slučajevima:
      - i. ako su ta odredba, mjerilo ili postupanje objektivno opravdani legitimnim ciljem, a sredstva za postizanje tog cilja su primjerena i nužna, [...]

[...]”

Rumunjsko pravo

- 14 Članak 83. legee n° 303/2004 privind statutul judecătorilor și al procurorilor (Zakon br. 303/2004 o statusu sudaca i državnih odvjetnika) od 28. lipnja 2004. (*Monitorul Oficial al României*, dio I., br. 826 od 13. rujna 2005.) dopuštao je kumuliranje funkcije suca jedino s funkcijama predavača u okviru visokog obrazovanja. Usto, taj je zakon propisivao da suci i državni odvjetnici koji su napustili svoju službu zbog odlaska u mirovinu mogu kumulirati svoju starosnu mirovinu s prihodima koji proizlaze iz profesionalne djelatnosti, neovisno o iznosu navedenih prihoda.
- 15 Dana 5. studenoga 2009. donesena je legea n° 329/2009 privind reorganizarea unor autorități și instituții publice, raționalizarea cheltuielilor publice, susținerea mediului de afaceri și respectarea acordurilor-cadru cu Comisia Europeană și Fondul Monetar Internațional (Zakon br. 329/2009 o reorganizaciji određenih javnih tijela i institucija, ograničavanju javnih rashoda, promicanju poduzetničkog okruženja i poštovanju okvirnih sporazuma sklopljenih s Europskom komisijom i Međunarodnim monetarnim fondom, *Monitorul Oficial al României*, dio I., br. 761 od 9. studenoga 2009.).
- 16 Članak 2. tog zakona propisuje da su mjere koje su njime uspostavljene izvanredne naravi i da je njihov cilj ublažavanje učinaka gospodarske krize i ispunjavanje obveza koje proizlaze iz Protokola Sporazuma i *stand-by* aranžmana između Rumunjske i Komisije kao i Međunarodnog monetarnog fonda (MMF).
- 17 Navedeni je zakon, među ostalim, propisivao smanjenje iznosa plaća, mjeru koja je primijenjena u okviru sveučilišnog obrazovanja. Na temelju članka 3. istog zakona, mjerama koje su donesene sukladno Protokolu Sporazuma nastoji se prevladati financijska kriza. One se sastoje od smanjenja troškova osoblja na razini javne uprave smanjenjem plaća kao i reorganizacijom ili ukidanjem javnih tijela ili institucija, nakon njihova restrukturiranja pripajanjem, spajanjem, podjelom ili smanjenjem broja zaposlenih.
- 18 Članci 17. do 26. Zakona br. 329/2009 zabranjuju kumuliranje neto mirovine s prihodima koji proizlaze iz obavljanja djelatnosti u javnim institucijama ako njezin iznos prelazi iznos prosječne nacionalne bruto plaće na temelju kojeg je utvrđen proračun državnog sustava socijalnog osiguranja.
- 19 Članak 18. navedenog zakona propisuje da su umirovljenici navedeni u njegovu članku 17. dužni u pisanom obliku izraziti svoj odabir između obustave isplate mirovine tijekom obavljanja svoje djelatnosti i prekida radnog odnosa, službeničkog odnosa ili učinaka akta imenovanja ako je neto iznos mirovine koji im se isplaćuje viši od prosječne nacionalne bruto plaće. Naposljetku, članak 20. Zakona br. 329/2009 određuje da je neispunjenje te obveze izražavanja odabira u propisanom roku razlog za prekid po samom zakonu radnog odnosa uspostavljenog na temelju pojedinačnog ugovora o radu ili akta imenovanja kao i službeničkog odnosa.
- 20 Prema članku 21. legee n° 554/2004 contenciosului administrativ (Zakon br. 554/2004 o upravnim sporovima) od 2. prosinca 2004. (*Monitorul Oficial al României*, dio I., br. 1154 od 7. prosinca 2004.), razlog za reviziju, uz one propisane Zakonikom o parničnom postupku, jest i donošenje konačne i neopozive presude kojom je povrijeđeno načelo nadređenosti prava Unije.

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 21 E. Florescu, I. Poiană i M. Bădilă obavljali su sudačku dužnost. Nakon stupanja u službu, pojedinačno su sklopili ugovore o radu na neodređeno vrijeme za radna mjesta predavača koja su dobili na natječaju na Pravnom fakultetu u Sibiuu. Oni su tako istodobno obavljali posao suca i sveučilišnog predavača.

- 22 Tijekom 2009., nakon više od 30 godina službe, ti tužitelji pozvali su se na svoja prava na umirovljenje na dužnost suca. Tijekom tog umirovljenja mogli su, u skladu sa Zakonom br. 303/2004, kumulirati svoju starosnu mirovinu s prihodima koji potječu iz djelatnosti sveučilišnog predavača.
- 23 Nakon donošenja Zakona br. 329/2009 kojim se od tada zabranjuje takvo kumuliranje, E. Florescu, I. Poiană i M. Bădilă odabrali su obustavu isplate svoje mirovine počevši od 1. siječnja 2010. Okružni zavod za mirovinsko osiguranje u Sibiuu stoga je 28. prosinca 2009. odlučio obustaviti isplatu tih mirovina.
- 24 Iz presude od 4. studenoga 2009. koju je donijela Curtea Constituțională (Ustavni sud, Rumunjska), kojom je taj sud proglasio Zakon br. 329/2009 sukladnim Ustavu jer se članci 17. do 26. tog zakona ne odnose na osobe čije je trajanje mandata izričito propisano Ustavom, proizlazi da su iz područja primjene zabrane kumuliranja starosne mirovine s plaćom iz javnog sektora isključeni, među ostalim, nositelji zakonodavne ili izvršne funkcije i članovi Curtee de Conturi (Revizorski sud, Rumunjska), Curtee Constituțională (Ustavni sud), Consiliula Superior al Magistraturii (Visoko sudsko vijeće, Rumunjska) i Înalte Curte de Casație și Justiție (Visoki kasacijski sud, Rumunjska).
- 25 Dana 1. ožujka 2010. tužitelji u glavnom postupku pred Tribunalulom Sibiu (Viši sud u Sibiuu, Rumunjska) podnijeli su tužbu za poništenje odluka o obustavi mirovina koje su se na njih odnosile donesenih na temelju Zakona br. 329/2009 i zatražili da se tuženicama u glavnom postupku naloži da im isplate njihovu mjesečnu starosnu mirovinu počevši od siječnja 2010. U prilog svojoj tužbi naveli su da se članci 17. do 26. Zakona br. 329/2009 o sustavu kumuliranja starosnih mirovina s prihodima od rada protive pravu Unije, osobito odredbama UEU-a i Povelje, bez obzira na okolnost da je taj zakon donesen radi usklađivanja s Protokolom Sporazuma.
- 26 Tužba je odbijena presudom od 3. svibnja 2012. Žalbu uloženu protiv te presude odbila je Curtea de Apel Alba Iulia Secția pentru conflicte de muncăși asigurări sociale (Žalbeni sud u Alba Iuliji, vijeće za radne i socijalne sporove, Rumunjska) presudom od 9. studenoga 2012.
- 27 E. Florescu, I. Poiană i M. Bădilă pred sudom koji je uputio zahtjev podnijeli su prijedlog za ponavljanje postupka tražeći da ta presuda bude u cijelosti ukinuta i da se o njihovoj tužbi ponovno odluči. Nakon smrti M. Bădile, njegove nasljednice C. Diaconu, A. Vidrighin i E. E. Bădilă intervenirale su u glavni postupak. U prilog tom prijedlogu za ponavljanje postupka, tužitelji u glavnom postupku zatražili su od suda koji je uputio zahtjev da uputi Sudu nekoliko prethodnih pitanja.
- 28 U tim okolnostima, Curtea de Apel Alba Iulia (Žalbeni sud u Alba Iuliji) odlučila je prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Može li se [Protokol Sporazuma] smatrati aktom, odlukom, obavijesti itd. s pravnom snagom u smislu kako je to definirao Sud (presude od 3. veljače 1976., Manghera i dr., 59/75, EU:C:1976:14 i od 20. ožujka 1997., Francuska/Komisija, C-57/95, EU:C:1997:164) i može li biti predmet tumačenja Suda?
  2. U slučaju potvrdnog odgovora, treba li [Protokol Sporazuma] tumačiti u smislu da, u cilju ublažavanja učinaka gospodarske krize smanjivanjem troškova osoblja, Komisija može opravdano nametnuti usvajanje nacionalnog zakona na temelju kojeg osoba gubi pravo na primanje starosne mirovine na temelju doprinosa uplaćivanih više od 30 godina, određenu po zakonskoj osnovi i isplaćivanu prije navedenog zakona, zbog toga što ta osoba prima plaću za djelatnost koju obavlja na temelju ugovora o radu, a koja je različita od one za koju je umirovljena?
  3. Treba li [Protokol Sporazuma] tumačiti u smislu da Komisija, u cilju ublažavanja [učinaka] gospodarske krize, može opravdano nametnuti usvajanje nacionalnog zakona na temelju kojeg osoba u potpunosti i *sine die* gubi pravo primati starosnu mirovinu na temelju doprinosa

uplaćivanih više od 30 godina, određenu po zakonskoj osnovi i isplaćivanu prije navedenog zakona, zbog toga što ta osoba prima plaću za djelatnost koju obavlja na temelju ugovora o radu, a koja je različita od one za koju je umirovljena?

4. Treba li [Protokol Sporazuma] u cijelosti, a posebno njegovu točku 5. podtočku (d) koja se tiče reorganizacije javne uprave i jačanja njezine učinkovitosti, tumačiti u smislu da je Komisija, u cilju ublažavanja [učinaka] gospodarske krize, opravdano nametnula usvajanje nacionalnog zakona kojim je uvedena zabrana kumuliranja [starosne] mirovine s plaćom za umirovljene službenike javnih institucija?
5. Mogu li se članci 17., 20., 21. i 47. Povelje, članak 6. UEU-a, članak 110. UFEU-a, načelo pravne sigurnosti utvrđeno pravom Unije i sudska praksa Suda tumačiti na način da im se protivi propis poput članka 21. stavka 2. Zakona br. 554/2004, koji u slučaju povrede načela nadređenosti prava Unije predviđa mogućnost revizije nacionalnih sudskih odluka donesenih isključivo u području upravnih sporova, a ne daje mogućnost revizije za odluke nacionalnih sudova donesene u drugim područjima (građanskom, kaznenom, trgovačkom itd.) u slučaju kada je [potonjim] odlukama povrijeđeno spomenuto načelo nadređenosti prava Europske unije?
6. Je li [članku 6. UEU-a] protivan propis države članice koji uvjetuje isplatu mirovine profesionalnih sudaca, određenu na temelju njihovih doprinosa [uplaćivanih] tijekom više od 30 godina staža na pravosudnoj dužnosti, prestankom njihova ugovora o radu u visokoškolskoj pravnoj nastavi?
7. Protivi li se [članku 6. UEU-a], članku 17. stavku 1. Povelje i praksi Suda propis koji izvlačuje nositelja iz njegova prava na mirovinu iako je ona utvrđena na osnovi više od 30 godina doprinosa i iako su za djelatnost na sveučilištu suci odvojeno uplaćivali i nastavljaju uplaćivati doprinose u mirovinski fond?
8. Protivi li se [članku 6. UEU-a] i odredbi članka 2. stavka 2. točke (b) [Direktive 2000/78] te praksi Suda odluka ustavnog suda države članice koji je, nadzirući ustavnost zakona, smatrao da pravo na kumuliranje mirovine i plaće imaju samo osobe koje su imenovane na određeni mandat, a pritom to pravo nije dao profesionalnim sucima kojima je zabranjeno primati mirovinu utvrđenu na osnovi osobnih doprinosa uplaćivanih više od 30 godina, zbog toga što su zadržali položaj predavača u visokoškolskoj pravnoj nastavi?
9. Je li [članku 6. UEU-a] i praksi Suda protivan propis koji uvjetuje *sine die* isplatu mirovine sucima, utvrđenu na osnovi njihovih doprinosa tijekom više od 30 godina, prestankom posla na sveučilištu?
10. Protivi li se [članku 6. UEU-a] i praksi Suda propis koji narušava pravnu ravnotežu koju valja očuvati između zaštite osobne imovine i zahtjeva javnog interesa, namećući samo jednoj određenoj kategoriji osoba obvezu da trpi gubitak mirovine suca zbog toga što te osobe obavljaju djelatnost na sveučilištu?"

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

- 29 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li Protokol Sporazuma čije se tumačenje traži smatrati aktom institucije Unije, u smislu članka 267. UFEU-a, koji može biti podvrgnut tumačenju Suda.

- 30 U skladu s ustaljenom sudskom praksom, članak 267. UFEU-a Sudu daje nadležnost za odlučivanje u prethodnom postupku o valjanosti i tumačenju akata institucija Unije, bez ikakve iznimke (presude od 13. prosinca 1989., Grimaldi, C-322/88, EU:C:1989:646, t. 8. i od 11. svibnja 2006., Friesland Coberco Dairy Foods, C-11/05, EU:C:2006:312, t. 36.).
- 31 U ovom predmetu valja navesti da je Protokol Sporazuma sklopljen između Europske zajednice, koju je zastupala Komisija, i Rumunjske. Pravni je temelj tog protokola članak 143. UFEU-a, koji Uniji dodjeljuje nadležnost za odobravanje zajedničke pomoći državi članici čija valuta nije euro i koja je suočena s poteškoćama ili ako joj ozbiljno prijetе poteškoće u odnosu na njezinu platnu bilancu. Na temelju tog članka, Komisija pod određenim uvjetima preporučuje Vijeću odobravanje takve međusobne pomoći i prikladne mjere za njezino provođenje. Na Vijeću je da donošenjem direktiva ili odluka odobri takvu međusobnu pomoć i utvrdi njezine uvjete i pravila.
- 32 Uredba br. 332/2002 uspostavlja pravila koja se primjenjuju na instrument međusobne pomoći propisan u navedenom članku 143. UFEU-a. Članak 1. stavak 2. te uredbe navodi da je, u skladu s odlukom koju je donijelo Vijeće na temelju članka 3. navedene uredbe i nakon savjetovanja s Gospodarskim i financijskim odborom, Komisija ovlaštena u ime Unije ugovarati pozajmljivanja na tržištima kapitala ili s financijskim institucijama.
- 33 Prva rečenica članka 3.a Uredbe br. 332/2002 propisuje da Komisija i predmetna država članica zaključuju Protokol Sporazuma koji određuje detaljne uvjete što ih je propisalo Vijeće, u skladu s člankom 3. te uredbe. Protokol Sporazuma sklopljen između Unije i Rumunjske, čije tumačenje traži sud koji je uputio zahtjev u ovom predmetu, donesen je prema tom postupku, s obzirom na to da je Vijeće donijelo dvije odluke, naime Odluku 2009/458, kojom se Rumunjskoj odobrava međusobna pomoć na temelju članka 143. UFEU-a, i Odluku 2009/459, kojom se toj državi članici stavlja na raspolaganje srednjoročni zajam u maksimalnom iznosu od 5 milijardi eura i čiji članak 2. stavak 2. propisuje da uvjeti u području gospodarske politike u vezi s financijskom pomoći koju dodjeljuje Unija moraju biti utvrđeni u Protokolu Sporazuma.
- 34 Stoga, kao što je to naveo nezavisni odvjetnik u točki 52. svojeg mišljenja, Protokol Sporazuma konkretizacija je obveze između Unije i države članice o gospodarskom programu koji su te strane ispregovarale, a kojim se ta država članica obvezuje poštovati prethodno definirane gospodarske ciljeve kako bi se, pod uvjetom poštovanja te obveze, mogla koristiti financijskom pomoći Unije.
- 35 Kao akt čiji su pravni temelj odredbe prava Unije spomenute u točkama 31. do 33. ove presude i koji je, među ostalim, sklopila Unija, a koju je zastupala Komisija, Protokol Sporazuma akt je institucije Unije u smislu članka 267. točke (b) UFEU-a.
- 36 S obzirom na prethodno navedeno, na prvo pitanje valja odgovoriti da Protokol Sporazuma treba smatrati aktom institucije Unije, u smislu članka 267. UFEU-a, koji može biti podvrgnut tumačenju Suda.

Drugo, treće i četvrto pitanje

- 37 Svojim drugim, trećim i četvrtim pitanjem, koja valja razmotriti zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti želi znati može li se Protokol Sporazuma tumačiti tako da nalaže donošenje nacionalnog zakonodavstva poput onoga u glavnom postupku, koje propisuje zabranu kumuliranja neto starosne mirovine s prihodima koji proizlaze iz obavljanja djelatnosti u javnim institucijama ako njezin iznos prelazi iznos prosječne nacionalne bruto plaće na temelju kojeg je utvrđen proračun državnog sustava socijalnog osiguranja.

- 38 U tom pogledu, kao što je to istaknuto u okviru odgovora na prvo pitanje, Protokol Sporazuma konkretizacija je obveze između Unije i države članice o gospodarskom programu kojim se potonjoj omogućuje korištenje instrumentom srednjoročne financijske pomoći platnim bilancama državama članicama, određenim člankom 143. UFEU-a i detaljno uređenim Uredbom br. 332/2002. On sadržava određen broj zahtjeva u području gospodarske politike čijem poštovanju podliježe odobravanje financijske pomoći i koji su utvrđeni zajedničkim sporazumom između Komisije i rumunjskih tijela, u skladu s odredbama Odluke 2009/459.
- 39 Točka 5. prvi stavak tog protokola u tom pogledu navodi da će isplata svake rate biti izvršena pod uvjetom zadovoljavajuće provedbe gospodarskog programa rumunjske vlade. Za svaku ratu utvrđeni su posebni kriteriji gospodarske politike, proračunske ili kvalitativne naravi, koji su detaljno definirani u Prilogu I. navedenom protokolu i koje Rumunjska mora ispuniti u okviru ciljeva tog programa, odnosno proračunska konsolidacija, upravljanje proračunom, monetarna politika i regulacija financijskog sektora te naposljetku strukturna reforma. U granicama navedenih kriterija, na rumunjskim je tijelima da provedu konkretna gospodarska rješenja koja im omogućuju postizanje tih ciljeva i poštovanje rasporeda utvrđenog s institucijama Unije.
- 40 Štoviše, u točki 5. podtočki (b) četvrtoj alineji Protokola Sporazuma navedeno je da mirovinski sustav treba reformirati, osobito s pomoću određenih mjera poput povećanja dobi za odlazak u mirovinu ili indeksiranja iznosa tih mirovina u javnom sektoru prema potrošačkim cijenama.
- 41 Ipak, Protokol Sporazuma, iako je obvezujuće naravi, ne sadržava nijednu konkretnu odredbu kojom se nalaže donošenje nacionalnog zakonodavstva u glavnom postupku.
- 42 S obzirom na prethodno navedeno, na drugo, treće i četvrto pitanje valja odgovoriti tako da Protokol Sporazuma treba tumačiti na način da se njime ne nalaže donošenje nacionalnog zakonodavstva poput onoga u glavnom postupku, koje propisuje zabranu kumuliranja neto starosne mirovine u javnom sektoru s prihodima koji proizlaze iz obavljanja djelatnosti u javnim institucijama ako njezin iznos prelazi iznos prosječne nacionalne bruto plaće na temelju kojeg je utvrđen proračun državnog sustava socijalnog osiguranja.

Šesto, sedmo, deveto i deseto pitanje

- 43 Svojim šestim, sedmim, devetim i desetim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 6. UEU-a i članak 17. Povelje tumačiti na način da im se protivi nacionalno zakonodavstvo poput onoga u glavnom postupku, koje propisuje zabranu kumuliranja neto starosne mirovine u javnom sektoru s prihodima koji proizlaze iz obavljanja djelatnosti u javnim institucijama ako njezin iznos prelazi određeni prag.
- 44 Valja podsjetiti da je područje primjene Povelje u pogledu djelovanja država članica definirano u njezinu članku 51. stavku 1., prema kojem se njezine odredbe odnose na države članice samo kada provode pravo Unije (presuda od 26. veljače 2013., Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, t. 17.).
- 45 U predmetnom slučaju, kao što je to izložio sud koji je uputio zahtjev, Zakon br. 329/2009 – koji se odnosi na „reorganizaciju određenih javnih tijela i institucija, ograničavanje javnih rashoda, promicanje poduzetničkog okruženja i poštovanje okvirnih sporazuma sklopljenih s [Komisijom] i [MMF-om]” – donesen je kako bi se Rumunjska mogla uskladiti s obvezama koje je preuzela prema Uniji i koje su sadržane u Protokolu Sporazuma. Na temelju članka 2. tog zakona, cilj mjera koje su njime uvedene osobito je „ispunjavanje obveza koje proizlaze iz memoranduma o razumijevanju između Europske zajednice i Rumunjske”.

- 46 Među uvjetima utvrđenima Protokolom Sporazuma, o kojima ovisi dodjela financijske pomoći, nalaze se, u točki 5. podtočki (a) tog protokola, smanjenje rashoda za plaće u javnom sektoru i u toj istoj točki podtočki (b) četvrtom stavku, s ciljem dugoročnog poboljšanja javnih financija, reforma ključnih parametara mirovinskog sustava.
- 47 Stoga valja utvrditi da je namjena mjere zabrane kumuliranja iz glavnog postupka, kojom se istodobno nastoje postići dva cilja spomenuta u prethodnoj točki, provedba obveza koje je Rumunjska preuzela u Protokolu Sporazuma, a koji je dio prava Unije.
- 48 Točno je da Protokol Sporazuma ostavlja Rumunjskoj manevarski prostor kako bi odlučila koje su mjere najbolje za ispunjenje navedenih obveza. Ipak, s jedne strane, kad država članica donosi mjere u okviru diskrecijske ovlasti koja joj je dodijeljena pravnim aktom Unije, valja smatrati da provodi to pravo, u smislu članka 51. stavka 1. Povelje (vidjeti u tom smislu presudu od 21. prosinca 2011., N. S. i dr., C-411/10 i C-493/10, EU:C:2011:865, t. 65. do 68.). S druge strane, ciljevi iz članka 3. stavka 5. Odluke 2009/459 kao i oni utvrđeni Protokolom Sporazuma dovoljno su detaljni i precizni da se na temelju njih može utvrditi da je cilj zabrane kumuliranja koji proizlazi iz Zakona br. 329/2009, provesti taj protokol i tu odluku te stoga pravo Unije, u smislu članka 51. stavka 1. Povelje. Posljedično tomu, potonja je primjenjiva na glavni postupak.
- 49 U tim uvjetima, valja razmotriti protivi li se članak 17. Povelje, osobito njegov stavak 1., nacionalnom zakonodavstvu poput onoga u glavnom postupku. Kako bi se utvrdio doseg temeljnog prava na poštovanje vlasništva, valja, s obzirom na članak 52. stavak 3. Povelje, voditi računa o članku 1. Dodatnog protokola br. 1 Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisanoj u Rimu 4. studenoga 1950., kojim se utvrđuje to pravo (vidjeti u tom smislu presudu od 3. rujna 2008., Kadi i Al Barakaat International Foundation/Vijeće i Komisija, C-402/05 P i C-415/05 P, EU:C:2008:461, t. 356.).
- 50 U tom pogledu, kad zakonodavstvo propisuje automatsku isplatu socijalnog davanja, ono stvara imovinski interes koji u odnosu na osobe koje ispunjavaju njegove uvjete ulazi u područje primjene članka 1. Dodatnog protokola br. 1 navedenoj konvenciji (ESLJP, 7. srpnja 2011., Stummer protiv Austrije, CE:ECHR:2011:0707JUD003745202, t. 82.). Prava koja proizlaze iz plaćanja doprinosa u sustav socijalne sigurnosti čine, dakle, vlasnička prava u svrhu tog članka (ESLJP, 12. listopada 2004., Kjartan Ásmundsson protiv Islanda, CE:ECHR:2004:1012JUD006066900, t. 39.). Ipak, pravo na vlasništvo utvrđeno navedenim člankom ne može se tumačiti tako da daje pravo na mirovinu u određenom iznosu (ESLJP, 12. listopada 2004., Kjartan Ásmundsson protiv Islanda, CE:ECHR:2004:1012JUD006066900, t. 39.).
- 51 Kad je riječ o članku 17. Povelje, iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da pravo na vlasništvo zajamčeno tim člankom nije apsolutno pravo i da njegovo ostvarenje može biti predmet ograničenja koja se mogu opravdati ciljevima od općeg interesa koje Unija slijedi (vidjeti u tom smislu presudu od 20. rujna 2016., Ledra Advertising i dr./Komisija i ESB, C-8/15 P do C-10/15 P, EU:C:2016:701, t. 69. i navedenu sudsku praksu).
- 52 U predmetu u glavnom postupku predmetna nacionalna mjera ne predstavlja puko oduzimanje prava na mirovinu osoba koje se nalaze u položaju tužitelja u glavnom postupku jer one mogu nastaviti primati svoju starosnu mirovinu ako se odreknu istodobnog obavljanja plaćene profesionalne djelatnosti u javnoj instituciji. Ipak, takva mjera ograničava korištenje i uživanje prava na mirovinu predmetnih osoba time što podrazumijeva obustavu isplate njihove mirovine kad su odabrale nastavak obavljanja takve djelatnosti.

- 53 U tom pogledu valja podsjetiti da, sukladno članku 52. stavku 1. Povelje, svako ograničenje pri ostvarivanju njome priznatih prava i sloboda mora biti predviđeno zakonom i poštovati bit navedenih prava i sloboda. Podložno načelu proporcionalnosti, ograničenja pri ostvarivanju tih prava i sloboda moguća su samo ako su nužna i ako zaista odgovaraju ciljevima od općeg interesa koje priznaje Unija ili potrebi zaštite prava i sloboda drugih osoba.
- 54 Stoga valja utvrditi poštuje li se ograničenjem prava na vlasništvo koje proizlazi iz zabrane kumuliranja neto starosne mirovine u javnom sektoru s prihodima koji proizlaze iz obavljanja djelatnosti u nekoj javnoj instituciji, određene Zakonom br. 329/2009, bitan sadržaj prava na vlasništvo, ako ono odgovara cilju od općeg interesa i ako je u tu svrhu nužno.
- 55 U tom pogledu najprije valja primijetiti da je, kao što to proizlazi iz formulacije članka 2. Zakona br. 329/2009, taj zakon izvanredne naravi i da ima privremenu namjenu. Osim toga, on ne dovodi u pitanje samo načelo prava na mirovinu, nego ograničava njegovo ostvarivanje u jasno određenim i izdvojenim okolnostima, odnosno kada se mirovina kumulira s djelatnošću koja se obavlja u javnim institucijama i kada njezin iznos prelazi određeni prag. Zakon br. 329/2009 poštuje bitan sadržaj prava na vlasništvo koje uživaju tužitelji u glavnom postupku nad predmetnim mirovinama, kao što je to nezavisni odvjetnik naveo u točki 83. svojeg mišljenja.
- 56 Zatim valja navesti da je cilj Zakona br. 329/2009 smanjiti javne troškove u izvanrednim okolnostima globalne krize u području financija i gospodarstva (vidjeti u tom smislu ESLJP, 20. ožujka 2012., Ionel Panlife protiv Rumunjske, CE:ECHR:2012:0320DEC001390211, t. 21.). Kad je riječ, konkretno, o nacionalnom zakonodavstvu u glavnom postupku, njime se nastoji ispuniti i cilj smanjenja troškova plaća u javnom sektoru i onaj u vezi s reformom mirovinskog sustava, koji su utvrđeni Odlukom 2009/459 i Protokolom Sporazuma radi smanjenja poteškoća u odnosu na platnu bilancu koje su navele Rumunjsku da traži i dobije financijsku pomoć Unije. Takvi ciljevi predstavljaju ciljeve od općeg interesa.
- 57 U pogledu prikladnosti i nužnosti nacionalnog zakonodavstva iz glavnog postupka, valja podsjetiti da, vodeći računa o konkretnim gospodarskim okolnostima, države članice raspolažu širokom marginom prosudbe kad donose odluke u gospodarskom području i da su u najboljem položaju za utvrđivanje mjera kojima se može postići traženi cilj.
- 58 Nadalje, Zakon br. 329/2009 ne opterećuje neproporcionalno i prekomjerno osobe na koje se odnosi zabrana kumuliranja starosne mirovine s prihodima koji proizlaze iz obavljanja djelatnosti u javnoj instituciji, s obzirom na to da, s jedne strane, one moraju odabrati između isplate svoje starosne mirovine ili isplate tih prihoda samo kad iznos njihove mirovine prelazi iznos prosječne nacionalne bruto plaće na temelju kojeg je utvrđen proračun državnog sustava socijalne sigurnosti i da, s druge strane, one u svakom trenutku mogu odlučiti okončati svoj radni odnos i ponovno primati svoju starosnu mirovinu, kao što je to nezavisni odvjetnik naveo u točki 86. svojeg mišljenja.
- 59 Stoga se nacionalnim zakonodavstvom iz glavnog postupka može ostvariti cilj od općeg interesa koji se nastoji postići i koji je nužan za postizanje navedenog cilja.
- 60 S obzirom na prethodno navedeno, na šesto, sedmo, deveto i deseto pitanje valja odgovoriti tako da članak 6. UEU-a i članak 17. stavak 1. Povelje treba tumačiti na način da im se ne protivi nacionalno zakonodavstvo poput onoga u glavnom postupku, koje propisuje zabranu kumuliranja neto starosne mirovine u javnom sektoru s prihodima koji proizlaze iz obavljanja djelatnosti u javnim institucijama ako njezin iznos prelazi određeni prag.

Osmo pitanje

- 61 Svojim osmim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti želi znati treba li članak 2. stavak 2. točku (b) Direktive 2000/78 tumačiti na način da se toj odredbi protivi tumačenje nacionalnog zakonodavstva poput onoga u glavnom postupku prema kojem se zabrana kumuliranja neto starosne mirovine s prihodima koji proizlaze iz obavljanja djelatnosti u javnim institucijama, propisana tim zakonodavstvom ako razina te mirovine prelazi razinu prosječne nacionalne bruto plaće na temelju koje je utvrđen proračun državnog sustava socijalne sigurnosti, primjenjuje na profesionalne suce, ali ne na osobe koje obavljaju funkciju čije je trajanje propisano nacionalnim Ustavom.
- 62 Valja navesti da je Sud već imao prilike odlučivati o sličnom pitanju u predmetu u kojem je donesena presuda od 21. svibnja 2015., SCMD (C-262/14, neobjavljena, EU:C:2015:336), koja se odnosi na tumačenje članka 2. stavka 2. i članka 3. stavka 1. Direktive 2000/78 u kontekstu istih odredbi Zakona br. 329/2009.
- 63 U točki 29. te presude Sud je presudio da se, s obzirom na to da se u skladu s člankom 2. stavkom 1. Direktive 2000/78 njome zajamčeno načelo jednakog postupanja primjenjuje ovisno o razlozima koji su iscrpno navedeni u njezinu članku 1., navedena direktiva ne odnosi na diskriminaciju koja se temelji na profesionalnoj kategoriji ili na mjestu rada.
- 64 U predmetnom slučaju sud koji je uputio zahtjev ne poziva se ni na jedan od razloga navedenih u članku 1. te u svojim pitanjima samo upućuje na razliku u postupanju između profesionalnih sudaca i osoba koje obavljaju funkciju čije je trajanje propisano rumunjskim Ustavom.
- 65 Posljedično tomu, situacija poput one u glavnom postupku ne ulazi u opći okvir utvrđen člankom 2. stavkom 2. Direktive 2000/78 u svrhu borbe protiv određenih oblika diskriminacije (vidjeti presudu od 21. svibnja 2015., SCMD, C-262/14, neobjavljenu, EU:C:2015:336, t. 31.).
- 66 S obzirom na prethodno navedeno, na osmo pitanje valja odgovoriti tako da članak 2. stavak 2. točku (b) Direktive 2000/78 treba tumačiti na način da se ta odredba ne primjenjuje na tumačenje nacionalnog zakonodavstva poput onoga u glavnom postupku, prema kojem se zabrana kumuliranja neto starosne mirovine s prihodima proizišlima iz obavljanja djelatnosti u javnim institucijama, koju ta odredba predviđa ako razina te mirovine prelazi razinu prosječne nacionalne bruto plaće na temelju koje je utvrđen proračun državnog sustava socijalne sigurnosti, primjenjuje na profesionalne suce, ali ne na osobe koje izvršavaju funkciju čije je trajanje propisano nacionalnim Ustavom.

Peto pitanje

- 67 Svojim petim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li pravo Unije, osobito načela ekvivalentnosti i djelotvornosti, tumačiti na način da im se protivi nacionalna odredba poput one u glavnom postupku, kojom se određuje da samo pravomoćne sudske odluke donesene u upravnim sporovima mogu biti predmet revizije u slučaju povrede načela nadređenosti prava Unije.
- 68 S obzirom na odgovore pružene na druga pitanja, na to pitanje nije potrebno odgovoriti.

Troškovi

- 69 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (veliko vijeće) odlučuje:

1. **Protokol Sporazuma između Europske zajednice i Rumunjske, sklopljen u Bukureštu i Bruxellesu 23. lipnja 2009., treba smatrati aktom institucije Unije, u smislu članka 267. UFEU-a, koji može biti podvrgnut tumačenju Suda Europske unije.**
2. **Protokol Sporazuma između Europske zajednice i Rumunjske, sklopljen u Bukureštu i Bruxellesu 23. lipnja 2009., treba tumačiti na način da ne nalaže donošenje nacionalnog zakonodavstva poput onoga u glavnom postupku, koje propisuje zabranu kumuliranja neto mirovine u javnom sektoru s prihodima koji proizlaze iz obavljanja djelatnosti u javnim institucijama ako njezin iznos prelazi iznos prosječne nacionalne bruto plaće na temelju kojeg je utvrđen proračun državnog sustava socijalnog osiguranja.**
3. **Članak 6. UEU-a i članak 17. Povelje Europske unije o temeljnim pravima treba tumačiti na način da im se ne protivi nacionalno zakonodavstvo poput onoga u glavnom postupku, koje propisuje zabranu kumuliranja neto mirovine u javnom sektoru s prihodima koji proizlaze iz obavljanja djelatnosti u javnim institucijama ako njezin iznos prelazi određeni prag.**
4. **Članak 2. stavak 2. točku (b) Direktive Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja treba tumačiti na način da se ne primjenjuje na tumačenje nacionalnog zakonodavstva poput onoga u glavnom postupku, prema kojem se zabrana kumuliranja neto starosne mirovine s prihodima proizišlima iz obavljanja djelatnosti u javnim institucijama, koju ta odredba predviđa ako razina te mirovine prelazi razinu prosječne nacionalne bruto plaće na temelju koje je utvrđen proračun državnog sustava socijalne sigurnosti, primjenjuje na profesionalne suce, ali ne na osobe koje izvršavaju funkciju predviđenu nacionalnim Ustavom.**

Potpisi